

Jöjjetek

1957. július

10. évfolyam 5. szám.

Hősök és áldozatok

Nem hiszem, hogy bárki, aki az én generációhoz tartozik, és aki 1919-ig a magyar történelem Emigránsait, csak így nagybetűkkel leírva tudta elképzelni, és csak úgy, hogy mindenhol, ahová a sors elsodorta őket, mint a magyar szabadságharc hőseit ünnepelték, és, mint Kossuth Lajosnak szobrot emeltek Amerika különböző városaiban, ne érezte volna kiábrándítóknak, amikor saját kortársai első emigráns-csoportjával találkozott és helyzetüket sajátmaga látta, 1920 után, és főleg Hitler keleteurópai hatalomrajutása, 1939 után. Ezekről a magyar emigránsokról, ha ugyan egyáltalában írtak, nagyon is kisbetűvel írtak. A befogadó államok alig törődtek velük, vagy ha igen, csak azért hogy leszegezzék korlátozott jogukat és lehetőségeiket. Nők általában csak „domestic servant”-i, vagyis háztartási alkalmazotti állást vállalhattak, ha egyáltalában kivándorolhattak anélkül hogy már előre ilyen háztartási állásuk ne lett volna. Férfiakkal még nehezebb volt a helyzet. A leendő munkaadónak igazolnia kellett, hogy olyan állásba hozza ki őket, amire hazai jelentkező nem akad, amely belföldi munkaerővel nem tölthető be. Ezek a munkakörök azután, mondanunk sem kell, nem voltak éppen a legjobban fizetett vagy legkellemesebb állások.

A második világháború után a szerencsétlen áldozatok száma akiknek hazájukat valamilyen okból el kellett hagyniuk, sokszorosára nőtt. Nem tudom a pontos számokat, de úgy emlékszem körülbelül egymillió kínai menekült él még ma is a szabad ég alatt Hongkongban, akiknek semmi más bűnük nincs, csak az, hogy az új, kommunista Kínának nem kellenek, és úgy tudom, többmillióra rug az arab menekültek száma, akik Palesztinát elhagyták, mert nem tudtak, vagy nem akartak, egy idegen hatalom, Israel, uralma alatt élni. Ezt a két csoportot csak kapásból említem, de ezenkívül említhetnék még nagyon sok kisebb-nagyobb csoportot, indiai mozlímokat, pakisztáni hindukat, északkoreaiakat, stb. s köztük a nemrég Egyiptomból kiutasított brit állampolgárokat is. Ezekkel a menekült áldozatokkal, legyünk őszinték, a világon alig törődik valaki. Az angolok például még a saját brit menekültjeiknek is csak nagyon fanyalodva, ha egyáltalában gyűjtöttek, nem hogy a hongkongi kínaiak, vagy mások számára nagyobb-arányú gyűjtéseket indítottak volna. Ezt rábízták az önkéntes jétékonysági intézményekre, főleg az Egyesült Nemzetek illetékeségére. Sajnos, mondják, annyi már a menekült áldozatok száma, hogy ha mindegyik törőd-nénk, akkor már egyebet sem tehetnénk, arról nem is szólva, hogy pénzzel sem győzné egyet-

lenegy nemzet polgársága sem. Nemzetközi segélyakciók működnek ugyan érdekükben, tesznek is sokat, de főleg csak annyit, ami a meleg étel és meleg ruhanemű szétosztásán nem terjed túl. Mert arról, hogy lényegesen megváltoztathassák életüket, sajnos szó nem lehet. A számuk túlságosan nagy.

Az egyetlen menekült-csoport, akiknek fogadására az egész világ kitért nemcsak a karját, hanem pénztárcáját is, az 1956-os magyar menekültek voltak.

A hitleri gyilkosság elől menekülő zsidók (bár persze voltak közöttük anti-fasiszták is, zsidók és nem-zsidók egyaránt) áldozatai voltak az aljas terrornak, nem pedig hősei. A

kínai menekültek tulnyomórészt áldozatai a kommunista uralomnak, nem pedig hősei. Az arabok áldozatai egy újonnan megalakult államnak, nem hősei. Egyikük sem fejtett ki ellenállást. A zsidókat vagonirozták, a kínaiakat elmszárolták, az arabok önként hagyták el országukat. Áldozatok voltak. Hősök csak az 1956-os magyarok voltak, akik harcoltak, fegyverrel, vagy ha nem volt, fegyver nélkül, sztrájkokkal, gyűlölettel az idegen élnyomó ellen. Hősök voltak, akiket az egész világ csodált, ünnepelt, akikre az egész világ büszke volt, és akiknek kérés nélkül adtak olyan jogokat, amikről az előző emigráns áldozatok még álmodni sem mertek.

Hősökként fogadták őket, és mint áldozatok jelentek meg. Mert ez a hősi szerep nagyon sokra kötelez, sokkal többre, mint a legtöbb magyar menekült gondolná. Az áldozat panaszkodhat, hogy hazáját el kellett hagynia,

(folytatás az 5. oldalon)

Gaál Agnes:

Zaklatott sorok Gáli Józsefnek

Gáli Józsefet és Obersovszky Gyulát a legfelsőbb bíróság halálra ítélte. A két író az „Élünk” c. illegális lapot szerkesztette nov. 4. után. Egy otthon élő költőnek sikerült Gáli Józsefhez írt versét Nyugatra juttatnia. Időközben, valószínűleg a nemzetközi felháborodás hatása alatt, az ítéleket 8 évi, ill. életfogytiglani fegyházra ráltoztatták.

A kávégőz s a cigarettafüst téged idéz, az espresso falán az ernyős lámpa és a zsongás is, mit úgy szerettél. Biztosan szeretted, hisz itt gubbasztottál órák során, lázas szavakat dobáltál, szemed izzott a sok dioptria mögött. Ismeretlen barát voltál nekem, Károlyi-kert vagy hangversenyterem, megszokott, meleg espresso-sarok, kis utcák csendje — mindig, ahol én, mindig ott voltál. Ó te rab, te hős, te még lélekző halálraitélt bátor testvérem a harcban s a szóban — látod, most hinni tudnám a csodát és ha leszállna egy angyalsereg és teelődte s barátod előtt letördelné a sanda zárat, csak bölintanék: „hisz megérdemelték.”

Tárgyalás? Gyilkosság, hazug komédia. Hosszu sorban ültök a padon. Barátod finom arcán kis mosoly s te hátranézel, úgy, mint azelőtt, mikor szóltál: még egy dupla feketét —

a halált hozzák most neked, barátom és tehetetlen dühvel kell figyelniük mert nem tehetünk semmit, semmit, semmit.

Mert amikor rántkört a gyűlölet és kicsavarták a fegyvert kezünkől ti ordítottatok az égre: élünk! és nyirkos, reszkető, vad éjszakákon klisék fölé hajoltatok, mert élünk, és szóltatok és ezer és ezer asszony vonult a téren szál virággal s a könnyűkön megtört a tank hatalma. Ti ordítottatok az égre: élünk! —

Élünk — és nektek meg kell halnotok.

Most, hogy fátylaz a kéklő füst fölöttem s a papír fölé fájón görnyedek, szinte várom hogy belépj, és csillanjon okos és furcsa arcod mosolya. Jaj, barátom, szegény, bátor barátom — tudom, hiába lesem a csodát.

Bátor tüdődbe fojtották a szót: én kiáltom tovább, míg tehetted, harcoltad a harcot: én harcolom tovább. Mindig velem vagy és nemcsak a füst idéz téged, a kávé, a zene, de minden szó és minden gondolat, és felmagasodsz kusza napjaim, sápadt éjszakáim fölé és szavad zendül: élünk és megharcoltuk a harcot — folytasd tovább és vidd a győzelemre.

Találkozás két fiatalemberrel

E cikk először az „Irodalmi Ujság” 1956 július 7-i számában jelent meg. Kiállítás volt akkor, tett; de ma is megtartja jelentőségét, mert századunk egyik legégetőbb erkölcsi problémáját veti fel. Ezért közöljük kivonatolva lapunk hasábjain.

Ezen a találkozón két fiatalember vált ki a homályból: két árny, két sohasem-létezett, aki éppen azért valóságosabb a valóságnál és élni fog, míg csak ember lakja a földet.

A számonkérés az álom és ébrenlét határán kezdődött, amikor az ember még olyan érnéd, hogy csak igazat tud érezni; amikor érzéseit még nem kormányozzák higgadt megfontolások, sem az adott világ buktatói és tilalomfái.

Óriási amfiteátrumban ültünk valamenynyien és az amfiteátrum vörös derengéssel hasonlított egy emberi koponya belsejére. Lent, tábla előtt álltunk a pulpituson mi, s velünk szemben a félkörben futó padok magasodó soraiban, karbafont kézzel ültek a szemtanúk, akik megint csak mi magunk voltunk. Mi beszéltünk, éltünk, ágáltunk a szemtanúk mindenre emlékező tekintetének kereszt-tűzében.

A terem mélyén ott, ahol a kis tapétaajtó szokta beereszteni a demonstrátort, a bizonytalan derengésből kivált két fiatalember.

... A két fiatalember kissé előbbre lépett. Körülöttem nagy sokadalom volt, a padosorok is megsokasodtak és még több lett a mindenre emlékező tekintetű szemtanú.

„Megismertetek vajjon?” — kérdezte az idősebb.

Több hang válaszolt: „A Karamazovok... Iván és Aljosa Karamazov.”...

Iván végighordozta pillantását a sokadalmon:

„Erre a kérdésre csak együtt válaszolhatok... No, hol a kórus?... Nincs válasz?” — A siri csendben Aljosához fordult: „Kérdezem újra, mint akkor a vendéglőben, a halves után?”

„Kérdezd” — szóló Aljosa és lesütötte a szemét, mert szégyelte magát helyettünk.

Iván mereven Aljosára nézett és lassan, gondosan tagolva, feltette a kérdést, a kor-szak kérdését:

„Felkérek, hogy felelj őszintén: képzeld el, hogy te magad építed fel az emberiség sorsának épületét azzal a céllal, hogy végre boldoggá tedd az embereket, hogy végre békét és nyugalmat adj nekik, de ennek elérésére elkerülhetetlenül szükséges volna, hogy megkínostassák, ha csak egy kis teremtmény is, hogy annak megbosszúlatlan könnyei segítségével emeld fel az épületet. Hát vállalkoznál-e te ilyen áron az építkezésre? — felelj, ne hazudj!”

„Nem, nem vállalkoznám” — felelte halkán Aljosa.

Iván kéréseketlenül tovább beszélt: „Hát azt a gondolatot lehetnek tartod-e, hogy az emberek, akik számára az építkezést végzed, elfogadják boldogságukat, amely egy kis megkínost teremtésnek igazságtalanul kiontott véréből származik, s ha elfogadják: örökké boldogok lennének-e?”

„Nem, nem tartom lehetőnek, Testvér” — szóló most szikrázó szemekkel Aljosa.

Iván hallgatott. Pillantása olyan közönyös volt, mint téli éjszakákon a ridegen figyelő csillagoké.

„És ti, ti mind... ti lehetségesnek tartjátok?”

„Nem, nem tartjuk lehetségesnek!” — morajlott föl most először a kórus. De a padosorok rengetegéből tengernyi mindenre emlékező tekintet függött rajtuk: a kóruson.

„Túlságosan gyorsan választottok, barátaim” — szóló Iván és ismét Aljosához fordult, s már csak hozzá beszélt: „Tudod-e, mi történt velük?... Ugye, nem?... Nos hát, én majd elmondom neked. Ők is az emberiség sorsának épületét akarták felépíteni, a kórus-vendő nemzedékek boldogságát. Tisztává, lakályossá, nagyszerűvé akarták tenni a világot. Annyira beleszerettek a holnaputáni emberiségbe, hogy a ma élőkre alig jutott már szeretet. Ugy nevelték őket, hogy szívükbe rideg és elvont érzelem költözött és azt hitték, hogy boldog lehet egy olyan holnaputáni nemzedék, amely gyanakvásban és félelemben fogantatott. Enjüket (amelyet a te kedvedért, Aljosa, akár a lelküknek is nevezhetné) kettéosztották mai és holnaputáni énré. Mai énjük, a magánember, mégcsak hű maradt Rodja Iván tanításához. Magánéletükben esendő voltukhoz képest hűek maradtak ahhoz, amit az egyszerű emberek általában igaznak és jónak neveznek. De a holnaputánt építő énjük mindent megengedhetőnek tartott mai emberek ellen, a holnaputániak vélt érdekében.”

Aljosa felemelte a kezét, szánakozóan ránk nézett és hangjában kérés csengett:

„De ma már látják, hogy így nem lehet élni. Ma már tudják, hogy ez nem a boldogság útja. Ezek az építők, a sokak boldogságának építői tudják, hogy a győzelmük felé vezető úton igazat kell mondani életükkel; hogy tiszta ügynek, — és az ügyük ügye tiszta, Iván? — hogy tiszta ügynek csak tiszta eszközei lehetnek.”

„Túl lágy szívű vagy Aljosa” — szóló Iván és tekintetét valamennyiünk szemébe fúrta. Ránknézett, majd a szemtanúkra. Azok ott ültek, még mindig mozdulatlan, még mindig karbafont kézzel és mindenre emlékező pillantásuk nem rebbent. Ott ültek a szemtanúk az élők és a holtak, s már nem lehetett tudni, honnan jön a számonkérés, Aljosáéktól-e, vagy pedig tőlük.

„Nemcsak megbánni kell” — szóló Iván és szavai úgy zuhantak közénk, mint megannyi hóhér-bárd. — „Nemcsak megbánni kell, hanem érteni is. Megértettétek-e, szerencsétlenek, mi történt veletek? Azt mondtam: úgy nevelték benneteket, hogy éntek kettévált maira és holnaputánira. Tudjátok-e orvosaink minek neveznék ezt? Hasadténúségnek, skizofrénának. A tiétek kormányzott skizofrénia volt. Ti magatok osztottátok ketté önmagatokat tudatos-nemtudatos tisztességes magánemberre és kíméletlen boldogságépítőre. És mi lett ennek a vége egyeseknél? Az, hogy a hasadt én rosszabbik fele elnyelte a másikat. De most nem rólok szólok. Ti pedig nézzétek csak a számonkérőket, az élőkét és a holtakat. Nézzétek őket és emlékezzetek. Meg kell értenetek, hogy kettészakított énnel, kettős erkölccsel nem lehet tiszta, nagyszerű jövőt építeni.”

A kórus most a karbafont kezű szemtanúkra nézett. Mellük zihált, szikrázó szemük kereste a számonkérők kihült tekintetét. Már-már elemi erővel tört volna ki belőlük a kiáltás: „Igerjük nektek, hogy semmi sem volt hiába. Igerjük nektek, hogy soha-soha többé: igérjük, hogy...”

De a fogadalmat a koponya-amfiteátrum vörös derengésében nem lehetett hallani. A szájak nem mozogtak. A fogadalom — mint a nagy fogadalmak mind — néma volt. Csak külön-külön él az emberekben.

Pálóczi-Horváth György.

Az Egyházak Világtanácsa elnökeinek pünkösdi üzenete

Mint az Egyházak Világtanácsának elnökei köszöntjük az atyafiakat azokban az egyházakban, akik a Világtanácsához tartoznak.

Krisztus Egyházának a születésnapján arra kell egymást emlékeztessük; hogy az Egyház akkor született meg, amikor -a Szent Lélek kitöltetett az apostolokra és arra készítette őket, hogy mindazoknak, akik körülöttük voltak Isten „nagyságos dolgait” hirdessék. Ezzel beteljesedett a Feltámadott Úr utolsó ígérete:

„Veszték erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok; és lesztek Nekem tanuim úgy Jeruzsálemben, mint egész Judeában és Samáriában és a földnek mind végső határáig.” (Apostolok Cselekedetei L. 8.)

Egyháznak lenni ezt jelenti: A Szent Lélek ereje által élni. Erre az erőre szükségünk van, hogy megbánjuk bűneinket és hogy megújuljon életünk. Ez az erő képesíti az Egyházat arra, hogy reményt nyújtson azoknak, akik reményüket veszítették.

A népek félelemmel néznek az ismeretlen jövő elébe. Az emberi viszonyokat illetően, súlyos problémák megoldatlanul maradnak, amelyek miatt millió embertársunk szenved. Nem mintha a szükséges megértés hiányozna, vagy általában a jó akarat. Sokkal inkább azért, mivel az embereknek nincs erejük a jót cselekedni, azt a jót, amiről pedig tudják, hogy meg kellene tenniük.

A leszerelési konferencia záróülésén, amelyet kb. 20 évvel ezelőtt tartottak és amelyik megoldást nem hozott, azt mondotta az elnök: „Ebben a helyzetben semmi sem segíthet rajtunk, csak a hit... Az akadályok nem a körülöttünk lévő világban vannak, hanem a mi saját szívünkben és lelkünkben.” Még mindig ebben a helyzetben vagyunk. Vágyódunk a

valóban jó nemzetközi megértés és béke után, de nem tudunk odajutni, hogy azért az árat megfizessük. Az Egyházakban őszinte vágyódást találunk megújulás, egység, az Evangélium hirdetése után, de nem találunk elegendő késztséget arra, hogy magunkat teljesen odaszenteljük Krisztus szolgálatának, hogy készsége eszközei legyünk az Ő mentő munkájának. Pünkösdi arra tanít minket, hogy az egyedüli mód arra, hogy a mi erőtlenségünk erővé váljék, az élet-adó Lélek vétele, Aki csalódott tanítványokból bátor bizonyágtevőket csinál.

Ezért kérünk Titeket, Atyánkfiai, úgy várjatok Istenre, hogy megtelhesünk erővel a magasból. Sokszor annyira igyekszünk az Istentől ránbizott feladatokat elvégezni, hogy Magát Istent felejtjük el és nem várunk az Ő Lelkére. „Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkemmel! ezt mondja a Seregek Ura.” (Zakariás 4 : 6b.)

Bárcsak megmutatná a nemzeteknek a Krisztusban való közösség, amely az Egyházak Világtanácsában jut kifejezésre, hogy van népe Istennek, amelyik a Szent Lélek erejéből él. Bárcsak világos bizonyágot tenne a föld végső határáig, hogy ez a Lélek az embernek erőt ad arra, hogy Isten kegyelmes tervét az Ő gyermekei számára megvalósítsa.

Az Egyházak Világtanácsának elnökei:

John Baillie
Sante Uberto Barbieri
George Cicester
Otto Dibelius
Juhanon Mar Thoma
Michael
Henry Knox Sherill.

És visznek, abova nem akarod...

HELMUT GOLLWITZER

II

1945. június 20.

„Emberanyag” voltunk a háború alatt, bár ezt a kifejezést leleplező embertelensége miatt nem volt kívánatos használni. Napok óta mint „emberszállítvány” gördültünk Oroszország felé. Mellettünk hosszú vonatok haladtak el teli szomjuságtól bőgő szarvasjóssággal, lovakkal, juhokkal és közben emberekkel is, csak azzal a különbséggel, — ez volt emberi méltóságunk utolsó maradványa, — hogy bennünket szigorúbban őriztek, a vagonnyilásokat biztosabb rácsokkal látták el. Vissza kell nyúlunk az ókorba, az ókori képekből áradó ólmos gyászra és reménytelenségre, amelyet a rabszolgaságba hajtott leigázott népek gyászmenetei visszatükröznek, hogy fogalmunk legyen e „szállítványok” levetségéről és tompa félelméről, üres sztoicizmusáról és legbensőbb megrázkódtatásáról, útban Oroszország felé. Minden bizonyossággal tudtuk, hogy összeomlás és nyomor maradt mögöttünk, azonban nem tudtuk teljes bizonyossággal, hogy hazánk egyáltalában létezik-e még, hogy hozzátartozóink, akikről hónapok óta nem hallottunk semmit, ének-e még, hogy értesülünk-e még valaha további sorsukról, viszontláthatjuk-e őket még valaha. Mi volt Németország, mi volt az Állam, mi volt a „Birodalom”, mik voltak azok a varázsszavak, amelyek Möller van den Bruck fél — és negyedmagusainak és azoktól lefelé végig a harmadik birodalom udvari poétáinak tollából áradtak? Csak hazugságok voltak, ha többet akartak kifejezni, mint ezeket az embereket, akik most ezt a rabszolgaságba guruló szállítványt alkották, ha ennél nagyobbakat akartak kifejezni, ha ennek akartak értelmet adni, míg fordítva — csakis ez adhatott volna nekik értelmet és csak annyiban volt értelmük, amennyiben őket szolgálták és nem azáltal, hogy elnyelték őket, mint valamilyen telhetetlen Moloch. A „magasabb célok”, Németország mint „Eszme”, a „Birodalom mítosza”, az Állam, mint Schleiernacher és Hegel, valamint kis követői által dicsőített egyénföltöttség, amelyben a piciny és korlátolt egyén értelmet nyer és beteljesül, — mind, mind hazugságok voltak, ahogy mint ahogy a tömeg sem más mint hazugság. A magasabb eszmék ilyen idealizmusa épügy hazugság az ember felé, mint a naturalizmus, mivel ő a tömegnek csak egy-egy porszeme lehet, amelyet a természet bármikor újra megalkothat, és amelynek hiányát pusztulásában önmagán ivül senki sem érezheti vagy sajnálhatja. Mindkét irányzat az embert anyaggá és „szál-

lítmánnyá” minősíti le. Mindazokat, akik itt százával egy-egy vagonban zsúfolódtak össze és az ukrainai nap alatt észak felé gurulnak, mámorossá tette és kihasznlta ez a hazugság, amely nekik a egyénföltöttségben ígért beteljesülést; mindnyájan részesei voltak e hazugságnak, amikor ennekelőtte közömbös tekintettel nézték végig a mellettük marhanyájként elvonuló orosz hadifogolyoszlopokat és a tömeg láttán megfélelkeztek az egyénről. Most ők is porszemekké váltak egy ilyen tömegben. Most látják, hogy a tömeg, amely elfeledteti az egyént, csak hazugság. Az igazság az, hogy tömeg nincs, csak egyesek vannak, minden egyes embernek megvan a saját életvágya, életéért való félelme, vagyakozása, szeretete, hibája és így mindenki előtt felmerül a kérdés: miért? mi célból? s a kérdés, mivel látszólag nincs rá válasz, gyorsan újra eltűnik a homályban. Az az igazság, hogy az Állam vagy Birodalom e kérdésre nem adott választ, és hazudott, amikor a beteljesülés ígéretével hitet és feltétel nélküli odaadást követelt magának. Most összeropantak és további életükkel mindnyájan azt igazolják, hogy nem mondtak le önmagukról és még értelmét látják annak, hogy tovább létezzenek. Vajjon mi értelmét látják? Ha megkérdezed őket, néhány fényképet vesznek elő és azokról kezdenek beszélni, akik hazavárják őket. A nagy eszmék füstbe mentek, a nagy világproblémák arra a kis körre zsugorodtak össze, amelyet a szeretet kapcsol egybe. A mellettem fekvő fiatal tanító ki meri mondani azt, amire már oly sokan feleszméltek: „Az iskolában az idősebbekkel gyakran arról irattam dolgozatot, hogy mi a boldogság? A helyes válaszra valójában magam is csak most eszméltem rá: boldogság az, ha néhány olyan emberrel lehetünk együtt, akit szeretünk és aki bennünket szeret.” „Te is úgy vagy ezzel mint én! Én és mindannyian! És az a szász fiu is, aki ott fekszik az ajtó mellett és az egész vagon számára bonyolítja le a csereüzleteket. Am szükséges ehhez az együttlét? Vagy ez talán csak ráadás. Lényegileg az a döntő, hogy egyáltalán legyen valakim, akit szerettek és a ki engem szeret. Ettől függ életem értelme és ezzel boldogságom is. Mert különben annyi lehet a pénzem akár Morgan-nak, vagy hatalmam, akár Sztálinnak, — és mégis életem végéig szegény, értelem nélküli maradok!”

Világossá vált előttünk az, hogy nem az egyénföltöttség van értelme, amely saját éne-met anyaggá közömbösítette, hanem csak az „egyéniség”, az Énnek és a Tenek, az egyéni szeretetnek. A szeretet előtt a tömeg is eltörpül. Előtte a nagy számok tömegének nincs jelentősége, mert csak az egyes emberre vonatkozik, és éppen csak abban válik fontossá, ami a tömegben elvész, abban marad meg épügy valóságának, mint amilyen ő maga: félelmében, éhezésében, vágyakozásában, hibáiban, — lelkeben. Miért vették elő a fényképeket? Mert semminek sem tudtak annyira megörülni, mint éppen annak, hogy van valakim, aki szá-

mára fontos vagyok, aki velem törődik.

Ha nincs senkim, akinek jelentek valamit és aki törődik velem, aki értem van, aki előtt a világ egész mindensége eltörpül előttem, úgy nincs számomra boldogság és semminek sincs számomra értelme.

Iffju Ivánom, aki a kozákdívizió hadnagya voltál, emlékszel-e még 1948-ban Holzbergben folytatott beszélgetésünkre? Előtte a kiadatás Jugoszláviába. Mi vár ott rád? Szétúzzák szegény, ragyogó fiatal életedet. Ki bántódik emiatt? Ki veszi ezt tudomásul? Ezeket kérdezted; mivel a világ folyása akkor is tovább halad, akár beverik a jugoszlávok a fejedet, akár lassu rabszolgamunkában hagynak elsenyvedni. Sírhandod csak svábszármazású édesanyád könnyet fogja talán felszáritani, de a világ kereke egykedvűen forog majd tovább.

„Isten ezt tudomásul veszi!”

„Ezt nem hihetem el. Előtte eltörpülök. Csak egy porszem vagyok számomra. Ő nem törődik az egyes emberrel.”

„Ne kérdezd azt, hogy megteszi-e! Inkább azt kérdezd, hogy mit jelentene számomra az, ha tényleg megtenné!”

„Azt jelentené, hogy rajtam és anyámon kívül még van valaki, aki törődik velem.”

„Mit jelent az, hogy törődni?”

„Ez azt jelenti, hogy gondjal vannak miattam, épügy mint most édesanyámnak, de hisz Istennek nincs szüksége arra, hogy gondjal legyenek miattam; ez csak amolyan emberi szóbeszéd.”

„Maradjunk csak a tárgyánál; lássunk tisztán! Édesanyádnak miért okozol gondot?”

„Mert szeret engem, mert fontos vagyok számomra!”

„Milyen vak vagy, Iván! Eppen ezzel mondtad ki azt, ami a szeretet legszebb és legegyszerűbb meghatározása: aki engem szeret, annak számára épügy fontos vagyok, mint amilyen fontos ő saját maga számára és amilyen fontos én saját magam számára vagyok.”

„Igen, az ember helyzetében gyakran az a kétségbeesés, hogy az az érzése: csak a magad számára vagy fontos, talán még édesanyád — vagy még egy másik asszony számára, és ezzel már vége is van, — mindenki más és minden egyéb számára lényegileg egyáltalán nem vagy fontos.”

„Itt a pontos megkülönböztetés kétségbeesés és értelem között: az isteni szeretet adja az életet értelmét és ezt még a jugoszláv börtönökben sem lehet elpusztítani. Ezt pontosan így fogalmazhatjuk meg: Isten előtt épügy fontos vagyok, mint önmagam számára vagy mint az Isten ön maga számára. Rajzolj keresztet a priccsedre és ezt a mondatot mindannyiszor háromszor mormold el magadban, valahányszor megpillantod a keresztet. Ma este vedd elő a bibliámat, olvass belőle és ezt a mondatot iktasd be mindenütt, ahol az isteni szeretetről lesz szó. Akkor majd megérted, hogy mi az Evangélium és mi az Öröm, amely a világot legyőzte.”

(folytatjuk).

12 év és a magyar bányamunkásság

Adatok a mai magyar bányászás arculatához

Az elmúlt években a nemzet sorsáért aggódó magyarok, különösen a nyugaton élők, az ott-hontól elzártak, de még az otthon élők előtt is, gyakran vetődött fel a kérdés: a kommunista eszmék mákonya milyen mélyen hatolt a nemzet lelkületébe, sikerült-e a kommunistáknak materialista, internacionalista osztálygyűlöletet hirdető témákkal közelférközni, s ha igen, nem okozott-e ott gyógyíthatatlan, vagy nehezen helyrehozható károkat?

A rendszer urai mindenesetre fennien hirdették, hogy a magyar nép, elsősorban természetesen a magyar munkásság, testestől-lelkestől az övék. A tagadhatatlan termelési eredmények, egyes külsőséges megnyilvánulások mintha igazolni látszóttak őket.

A forradalom eseményei a kérdésre sok tekintetben megnyugtató választ adtak. A

szabadság néhány napjának rohanó történelme, nem utolsósorban novembernek, december első felének hősiességű, kétségbeesett küzdelmei azonban nem tették lehetővé, hogy a magyarság, elsősorban pedig a magyar munkásság arculata, gondolkodásmódja, világnézete teljes egészében megmutatkozzék.

Az alábbiakban ehhez kívánunk adalékokat nyújtani a szénbányászati munkásainál tapasztaltak ismertetésével.

Az elmondandók első nehézségét az okozza, hogy egységes képet adni a magyar bányászokról nem is lehet. A bányászás ugyanis sohasem volt egységes, sem társadalmi helyzete, sem politikai állásfoglalása, vallási meggyőződése, kulturális érdeklődése szempontjából.

Az 1945 előtti bányamunkásság 30—35 %-a nem volt igazi értelemben vett bányász.

Ahogy az utóbbi években nevezték „kétlaki” volt. A legtöbb esetben az ilyen dolgozó csak az év bizonyos hónapjaiban (későn ősszel, és télen) ment bányamunkára, tavasszal és nyáron a saját földjén (vagy szerződött munkásként a nagybirtokon nagygazdáknál) dolgozott. Különösen Borsodban, Nógrádban, a középdunántúli szénbányászati területen volt ez a helyzet. Egyes bányauzemekben a munkáslétszám 50—70 %-a ilyen időszakos munkásokból került ki. Az „időszakos” munkás azonban bizonyos értelemben véve mégis „állandó” munkásnak számított, mert jórésztük évtizedeken át régi bányauzemébe tért vissza szántás-vetés után. Ennek a helyzetnek oka részben az 1945 előtti szénbányászati erősen konjunkturalis jellegében, részben a magyar munkásosztály kialakulásának általános vonásaiban keresendő.

Nem szükséges bővebben bizonyítanunk, hogy a fentiek a bányászás gondolkodásmódját milyen alapvetően befolyásolták, sőt sok tekintetben megszabják ma is.

Ami a bányamunkásság vallási életét illeti, meg kell állapítani, hogy ez közel sem volt általános jellegű, annak ellenére, hogy a bányamunkásság bizonyos vallásos hagyó-

lanul megmaradt a helyén, sőt a legzavar-
talanabb együttműködésben dolgoztak egészen
a központi munkástanácsok feloszlásáig,
illetve az említett trösztigazgatóknak a kom-
munisták által történt leváltásáig. Tudunkkal
egyetlen bányavidéken sem fordultak elő
lényegesebb atrocitások ilyen vonatkozások-
ban. Aki ismeri a bányavidékek eseményeit
1945-ben, az tudja csak igazán értékelni az
előbbieket.

A forradalom eseményei természetesen tel-
jesen leállították a széntermelést is. Ennek
ellenére az igen nehéz fenntartási viszonyok-
kal rendelkező szénbányászatonk súlyosabb
károsodás nélkül vészelte át e nehéz időket.
Arra ugyanis csaknem mindig akadt kellő-
számu jelentkező, hogy a legfontosabb banya-
fenntartási munkákat elvégezzék. S hogy ez
ismét a bányászág józan megfontoltságának
bizonyítéka, mi sem mutatja jobban mint az,
hogy ugyanakkor a tényleges széntermelés
csak januárban indult meg, természetesen
jelentősen csökkent mértékben. Kádár iparú-

gyi minisztere ekkor a termelésesökkenést a
bányák hanyagoltságával magyarázta, de ez
is csak a szokásos otromba kommunista hazug-
ságok közé tartozott.

Rendkívül megkapó volt, amikor az elmúlt
év december 4-én a pécsi bányászok védő-
szentjük, Borbála napját ünnepelték. Ezen a
napon a helyi kommunista sajtó is fanyalagva
emlékezett meg róla. Pécsbánya csaknem
valamennyi bányásza ünnepelőben, zenekarral
vonult a helybeli katolikus templomba misét
hallgatni.

Nem állítjuk ezzel, hogy a mai magyar
bányamunkásság nyíltan vagy akár titokban
is mély vallásos életet él, de mint a fentiek is
mutatják, változatlanul él benne az ősök, a
hagyomány, a vallás tisztelete.

Az elmondottak bizonyítják, hogy a magyar
bányamunkásság — 12 éves kommunista propa-
ganda és „átnevelés” ellenére — megőrizte
azokat az erkölcsi és szellemi értékeket,
amelyeket az elődök rájuk hagytak. Sőt még
bizonyos mértékig tovább gazdagították azo-

kat. A harcokban, az örökös készenlét és küz-
delem éveiben még jobban megtanulta becsülni,
értékelni őket. Bizonyos, hogy az egyszer
beköszöntő szabad élet harcos, kemény, de
józan, nemzeti érzéseivel hű bányamunkássá-
got talál majd, mely új életünk építéséből
méltóan kiveszi a részét.

Egyáltalán nem szabad azonban lebecsülni
az elmúlt évek előnytelen hatásait sem. Ennek
nyomai, a túlzott anyagiasság, az erkölcsi ér-
tékek bizonyosfokú lebecsülése, a kulturális
érdeklődés aggasztó hiánya, a vallási élet
terén való megnövekedett közömbösség feltét-
lenül megvannak, elsősorban a fiatalok, leg-
főképpen pedig a bányászatonk ujonnan jött
fiatalok körében.

E sorok írójának azonban szilárd meggyőző-
dése, hogy az a lelki nagyság, alapvető erkölcsi
tulajdonságok, amelyek a magyarságban kiir-
tathatlanul mélyen gyökeredznek, ezeket az
elferdüléseket legyőzik majd. Bizonyíték erre
1956 őszének dicsőséges forradalma.

TELEKI GYÖRGY

IGE

Pünkösöd után

*A Lélek gyümölcse: szeretet, öröm,
békesség, béketűrés, szivesség, jóság,
hűség, szelídség, mértékletesség.”*

(Gal. 5 : 22.)

Az idő sodrában egymás után tűnnek el a
napok és a hetek. Több mint egy hónapja már,
hogy Pünkösödöt ünnepeltünk. Milyen régnek
tűnik fel. Ki gondol még rá! A legtöbb ember
gondolatait most a nyár örömei foglalják le.
Mégis jó és szükséges, ha visszagondolunk
Pünkösödre. Nem azért, hogy egy pár kelle-
mesen eltöltött nap emlékéit visszaidézzük, ha-
nem hogy meglássuk, mi maradt meg belőle
a lelkünkben. Pünkösöd nem csupán két ün-
neppontot jelent, amely után minden ott foly-
tatódik, ahol abban maradt. A Szentírás bi-
zonsága szerint az első Pünkösöd új élet kez-
detét jelentette az apostolok számára és min-
dazok számára, akik azon a napon a Szent Lélek
ajándékát vették. Ez most is így van. Volt-e
Neked igazi Pünkösöd? Ezt arról állapíthatod
meg, hogy megtalálható-e életedben a Lélek
gyümölcse.

Ezek között az első és a legnagyobb a szere-
tet. Luther úgy véli, hogy elég lett volna, ha
Pál apostol a Galatákhöz írott levelében ezt az
egyed említette volna. Ez a szeretet több, mint
az emberi szív természetes vonzalma. Isten
szeretete tükröződik benne vissza, amelyet
megbizonyított irántunk Fiában az Úr Jézus
Krisztusban. Ezért irányul ez a szeretet első-
sorban Isten felé. A Neki tetsző életben, a Neki
való engedelmisségben nyilvánul meg. De
nem felejt el az embertársat sem. Meglátja
benné a felebarátot, akiért Krisztus a keresz-
ten meghalt. Ezért szereti őt, még akkor is,
ha ez önmegtartóztatásba kerül. Erre a szeretetre
van most a legnagyobb szükség. A világ amely-
ben élünk önző és szeretetlen. Sokan a gyű-
löletet hirdetik. Mások bármi áron is csupán
a maguk boldogulására törekcsenek. Mi azon-
ban, akik Krisztusban hiszünk, ne engedjük
magunkat elragadtatni olyan életre, amelyik
szeretet nélkül való. Krisztus erőt ad arra,
hogy szeretettel küzdjünk a gyűlölet és önzés
ellen.

Öröm. Nem zajos vidámság, ahogy a világ
gondolja, hanem a lélek benső csendes öröme.
A hibából táplálkozik s ezért még a megpró-
báltatások és szenvedések idején is megmarad.

Tudja, az Úr megőrzi azokat, akik Őbenne bí-
znak és még a megpróbáltatást is javukra for-
dítja.

Békesség. Az Istentől elfordult világban a
békétlenség és ellenségeskedés ijesztő réme
kísért. Isten gyermekeinek a lelkében azonban
a békesség uralkodik. Örök igaz marad Augus-
tinus vallomása: „Magadra nézve teremtettél
minket, ó Isten, és nyugtalan a mi szívünk,
amíg Tebenned el nem pihen”. Még elnyomás
idején is felülmúlja ez a békesség a szomorú-
ságot. Krisztus békessége uralkodik a ti
szívetekben.

Béketűrés azt jelenti: elszenvedni egymást
és megbocsátani egymásnak, amint Krisztus
is megbocsátott nekünk. Nem bosszút állni a
rajtunk elkövetett igazságtalanságért, hanem
békességes türelemmel várni az Úr visszajövetelét,
Aki mindenkinek megfizet cselekedetei szerint.

Szivesség és jóság több mint a természetes
jóság. Nem számít a világ hálájára és dicsére-
tére. Önmegtartóztató, barátságos magatartást
tanusít még azok iránt is, akik nekünk nem
szimpatikusok.

(Folytatás az 1. oldalról)

mert az élet nem volt kibírható, elmondhatja,
hogy elment, hogy valahol máshol találjon
emberhez méltó életet. A hős nem panasz-
kodik, a hősnak sokkal nagyobb, távolabbi cél-
jai vannak. Az első legfontosabb célja, hogy a
világgal megismertesse azt az országot, amit
elhagyott, nem azért, mert az élet ott nem
volt kellemes, hanem azért, mert világgá
akarja kürtölni azt, ami hazájában történt,
mert a világ lelkiismeretét fel akarja rázni,
mert ha otthon — fegyverrel vagy fegyver
nélkül — nem tudott harcolni, akkor folytatni
akarja a harcot hazáján kívül, ott ahol, bárhol
ahol erre csak alkalma nyílik. Ez az a kép,
amit a romantikus „hős”-öktől elvárnak.

Ezt a Hóst nem érdekli a befogadó ország
vendégszeretete, nem érdekli, hogy munkáját
jól megfizetik-e vagy rosszul, csak az érdekli,
hogy olyan területet kapjon, ahol szóval, tet-
tel, nap mint nap hangoztathatja, hogy a ma-
gyar kérdés távolról sincs befejezve, hogy a
magyar probléma nincs megoldva, hogy amíg
egyetlenegy magyar él, addig a kérdést nem
lehet elfelejteni.

Az „áldozat”-nak nincsenek ilyen kötele-
ségei, igaz, jogai sincsenek. Nincs joga külön-
leges elbírálást követelni, nincs joga meg-
kívánni, hogy más szemmel tekintsenek rá,
mint szerecsélen sorstársaira Hongkongban
vagy Palesztinában. Ha nem tetszik az egyik
befogadó ország és talál másikat, elmehet oda,
ha ott jobb körülmények között élhet, vagy
maradhat, ahogy tetszik. De a „hősök”-nek
kijáró tiszteletre és lelkesedésre ne számítson.
Örüljön hogy a nagyvilág nem teljesen feled-

kezik meg róla, mint többmillió sorstársairól.

A magyar menekülteken áll, mik akarnak
lenni, hősök-e vagy áldozatok. Harcolni akar-
nak-e egy eszméért, a szabadságért — vagy
nem akarnak harcolni semmi másért, csak
azért, hogy a táborokban jobb ellátást kapja-
nak.

Tisztázzuk a kérdést: mi senkit nem aka-
runk rábírní, akinek nincs kedve, vagy nincs
hajlama a hősiességre, hogy hamis szerepet
játsszék, és émelyítő, a fasiszta és kommunista
jelszavakra emlékeztető szövegeket ismétél-
gessen. Mi, akik demokratikus alapokon ál-
lunk, tudjuk legjobban, hogy senkit akarata
ellenére semmiféle hősi szerepbe nem szabad
és nem lehet belekényszeríteni, és hogy min-
denkinek joga van olyan életformát választani,
ami neki magának megfelel. Demokratikus
államban nem várják el az egyszerű
álapolgároktól, hogy hősök legyenek. De ak-
kor a magyar menekülteknek tisztában kell
lenni azzal is, hogy le kell mondaniok mind-
zokról a jogokról, amiket a romantikus hősök-
nek kijáró tisztelettel fellelkesedve sórtak
rájuk és amiket egy tollvonással visszavon-
hatnak. Minden egyes magyar vessen számot
magával és döntson, és ha úgy döntött, hogy
belefaradt a hősi pátozszba, és hogy ezentúl
nyugalomban akar élni, akkor ne várjon el
különleges elbírálást sem vendéglátó országa
polgáraitól, sem a nagyvilágtól, hanem pró-
báljon beleilleszkedni a demokratikus állam-
szervezetbe, és elvégezni munkáját ott, ahol
erre alkalma nyílik.

Ignotus Sári.

A bécsi ünnepi hetek

Bécs néhány napra a világ kulturális érdeklődésének középpontja lett. Scharf szövetségi elnök ünnepélyesen megnyitotta az „ünnepi heteket”, s azóta a világ leghíresebb színházainak legnagyobb művészei jelennék meg néhány estén át a Burgtheater színpadán.

A megnyitón — Istenem, mit is játszhatnának mást a bécsiek? — természetesen Strauss-keringő csendült fel, s az opera balletkara könnyedén, finoman, mosolygósan, és mégis szenvedélyes szeretettel idézte a hajdani császárváros ragyogását. Ez a felidézett ragyogás még azokat is megigézte, akiknek ereiben nem folyik „bécsi vér”, mert az osztrákok az emlékekben feloldódnak és még kedvesebbek, még mosolygósabbak, még inkább „gemütlich”-ek, mint különben.

A Burgtheater — amit Ferenc József építtetett kerekén 80 esztendővel ezelőtt, s a háború után Bécs városa hozatta rendbe, — azt a szerepet tölti be Ausztria kulturális életében, mint a budapesti Nemzeti Színház, a párizsi Comédie Française, vagy a londoni Globe: az osztrák nemzeti színjátszás temploma. A színház freskókkal, márvánnyal, arannyal és bibórral díszített folyosói, szalonjai, előcsarnoka, az egész impozáns épület idegen szavaktól visszhangzik e néhány napon. A raffinált technika minden titkával ékeskedő színpadon pedig Ibsen, Molière, Shakespeare szövegei kelnek életre egy-egy nagy színész hangjában és mozgásában, egy-egy társulat kiforrott és hiteles játékában.

Két előadásról és egy színész alakításáról szeretnék most beszámolni. Mind a két előadás Shakespeare-dramát láttunk: a III. Richardot filmen és a Titus Andronicust színpadon. A színész pedig, aki ezt a két előadást mint rendező és főhős fémjelzi: Sir Laurence Olivier. Ő és felesége, Lady Vivien Leigh ma Bécs vendégei. A művészpárról, azt hiszem, nem kell külön szólnom. Nevük a művelt világ minden táján ismert. Mielőtt a vasfüggönnyet hazánk határára végkép leeresztették volna, néhány filmjükben a magyar közönség is gyönyörködhetett. Emlékezzünk csak a Waterloo Bridge-re, Lady Hamilton és Nelson admirális történetére, az V. Henrikre és a Hamletre. S most Bécsbe érkezett ennek a nagy és igaz Shakespeare-színésznek Shakespeare-filmje, a III. Richard, s megérkezett ő maga is, hogy bebizonyítsa: a Titus Andronicus, amit évszázadok óta nem játszottak, mert előadhatatlan könyvdramának tartották, mégis csak színmű a javából, mégiscsak előadható, csak rendező és színész kell hozzá. A bizonyítás sikerült. S ez nagyon természetes. Hiszen Shakespeare mester, aki soha nem történeteket alkotott, hanem mindig jellemet és sorsot (akármilyen hátborzongató rémdráma jó volt neki, közismert „ponyvá”, vagy elnyűtt szerelmi történet, hogy megmutassa a szenvedélyt, a jellem és a sors összeütközését: a tragikumot) — ez a Shakespeare mester kiválóan ismerte a színpadot. Mindig is a színpadra dolgozott. Igen, kiszolgálta a közönséget s közben felmutatta, mintegy szentségként, az embert. A nagyok kezüket nyújtják egymásnak népek feje fölött és századokom át — írja Barts az európai irodalom történetében. Háromszáttötven év távlatában Shakespeare és Sir Laurence kezét fogták, s e kézfogás eredménye a Titus Andronicus előadása volt, angol nyelven, a bécsi Burgtheater színpadán.

A III. Richardot a Künstlerhaus-Kinóban mutatták be. Híre bejárta a világot, jóval bemutatója előtt. Még Budapestre is eljutott a hír, vagy egy évvel ezelőtt, de a filmet nem hozták el. Hatalmas, színes filmalkotás, cinemascope, rengeteg statisztériával, s minden jóval, amit a modern filmgyártás fel tud mutatni. Maga a történet, mint minden Shakespeare-történet (ezt már mondtuk), izgalmas, érdekes; lebilincselő, véres és drámai, csatajelenetekkel és szerelemmel megtűzdelve. És mégsem ez az, ami igazán, a szó nemese értelmében érdekes a filmben. Mert a jellem az érdekes. Ennek a nyomorék, okos, szenvedélyes, erőszakos, és démoni hatalomvágyában szinte hőséssé nővé királynak a jelleme. Ez a démoniség az, amit III. Richard király sorsá-

ban Sir Laurence oly feledhetetlenül ábrázol. A démoni jelenik meg szemünk előtt, mely testet ölt egy emberben, a démoni, melyről Goethe beszél önéletrajzában s azt mondja róla, hogy csak az univerzum győzheti le, melylyel harcot kezdett. S valóban, Richardot csak az egész nép összefogása győzhette le a csatamezőn, hol országát kínálja egy loért, mikor már a harmadik lovat lötték ki alóla. S mikor megölik, mikor már száz kardszúrástól és törődéstől vérzik a teste, s már nincs is öntudatnál, — még mindig nem tud meghalni. Az a démoni erő, mely ebben az emberi testben szállást keresett, nem hagyja el oly könnyen e szállást: vergődik, dobálja magát a test reflexszerűen, métermagasra a földtől, míg végre erőszakos vonaglások között elszáll a lélek, melyet milliók reszketek és gyűlöletek, s csak karddal és tőrrel tudtak legyőzni. Lélegzetelállító ez a végjelenet. S mind a többi. Mint a híres szín Lady Annával, amit Petőfi a világ-irodalom legnagyobb jelenetének nevezett. Mert feltartóztatja halottkisérő útján a szép és fiatal özvegyet, kinek férjét maga ölte meg, feltartóztatja és megnyeri őt magának, s aztán felkacag sikere láttán:

„Volt nő valaha ily kedvben kerve meg?
Volt nő valaha ily kedvben nyerve meg?”

Vagy a másik, a döntő csata előtti éjszakán, harc sátrában, mikor álmában az általa megölték szellemei vágatnak felé, s először és utoljára életében megkísérti őt a lelkiismeret, felriad álmából s a rátört félelemtől hörögve kiáltja:

„Richard üldözi Richardot.”

Sir Laurence Olivier igézetes művészete maradéktalanul ábrázolja a jellemet és a sorsot, amit Shakespeare szavakba rögzített. S itt álljunk meg egy pillanatra: nem hallgathatjuk el az osztrák bemutató rettenetes hibáját, ami éppen a Shakespeare-i szavak szépségétől fosztott meg. A filmet németre szinkronizálva mutatták be. Nem hallhattuk az eredeti szöveget, ami egy ilyen filmalkotásnál elengedhetetlen feltétele a maradéktalan művészi élvezetnek. Nem hallhattuk, mint épít fel Sir Laurence egy-egy monologot. Nem hallhattuk a klasszikus angol szövegmondásnak ezt a — valószínűleg — csúcsteljesítményét. Vajnon mit szólnának a németnyelvű művészi körök, ha például Moissi szövegmondó művészetét, és például éppen legnagyobb szerepében a Faustban, mondjuk angolra vorácsolnák át a szinkronyártás technikai segítségével? A III. Richardot Sir Laurence-tól angolul kell hallani, ahogyan a Faustot Moissitól németül.

Bécs tobzódik ma a hírességekben. Éppen Pünkösdkor érkezett meg (és természetesen a híres Hotel Sacherben szállott) az amerikai világsztár: Gary Cooper. Kedden sajtófogadást rendezett. Bécsi tartózkodásának és a sajtófogadásnak számunkra legkedvesebb pikanteriája az, hogy megismerkedett egy tizenhat éves, menekült magyar kislánnyal: Nádasdy Barbarával, akit alig egy hónappal ezelőtt fedeztek föl a film számára. A bécsi lapok ketőjük fényképét hozzák, „Star und Starlet” felírással. A fényképre, amit Barbarának adott, ezt írta: „Minden jót kívánok Barbarának jövőjéhez, Gary Cooper”. Ismét egyszer tanui vagyunk egy magyar karrier indulásának. S ha hozzászámítjuk, milyen körülmények között menekült Magyarországról (ahol természetesen nem engedték színpadra) Bécsbe, ahol fölfedezték, melegezték és szívtük körül, melegezték és őszinte örömet. Wien, 1957. június.

Simányi Tibor

A magyar református és evangélikus püspökök és a gyülekezetek kiküldöttjei Bp-en találkoztak a magyar Nemzeti Béketanács tagjaival. Az Evangélikus Élet jelentése szerint ezt az összeíjvetelt a Nemzet Béketanács kérésére tartották, hogy megbeszéljék az egyházak közreműködését „olyan módon, amely megegyezik hivatásával a béke megőrzésére.”

Mindkét egyház „békebizottságokat” hívott létre a Nemzeti Béketanács keretén belül.

Ezek mint hivatalos egyházi szervek működnek. A magyarországi ev. egyház két püspöke, dr. Ordass Lajos és Túróczy Zoltán, felhívást intézett a kormányokhoz, hogy nézeteltéréseiket tárgyalások útján oldják meg, tömegpusztító fegyver-kísérleteiknek vessenek véget és vigyék keresztül az általános leszerelést. A püspökök mondják, hogy a keresztyén üzenet hirdetése az Egyház első feladata, az, hogy az Istennel való béke a legegészségesebb alap a világbékehez. Ugyanakkor a magyar kormány vezetőinek nyomtatékkal sürgetik, hogy mindent tegyenek meg, hogy a népek a belső békét megadják és a törvény erejét megerősítsék. Ráirányítják a figyelmet a kormány januárban tett nyilatkozatára, amely azt mondja, hogy „az elmúlt korszak hibáit ki fogják javítani, elősegítik a békés együttműködést az egyház és állam között, és a sebeket, amelyeket az októberi és novemberi események ütöttek, meg fogják gyógyítani.” Felhívják a lelkipásztorokat és a gyülekezeteket, hogy a megbocsátó szeretet szellemében cselekedjenek, amely megerősíti a békét.

A Magyar Béketanács református bizottsága hasonló tartalmú nyilatkozatot tett közre a Református Életben.

Ravasz László református püspököt — a Kosuth-rádió jelentése szerint — eltöltötték hivatali gyakorlatától. Gyanítják, hogy ez az intézkedés annak a prédikációnak a következménye, amelyet a püspök ápr. 14-én mondott a 131. zsoltár 1—3. verse alapján — „Meddig fuvalkodik fel az ellenségem felettem?”

Értelemzavaró hiba csúszott előző számunkban Teleki György cikkébe. Az első hasáb ötödik bekezdésének második sorában „....25 milliárd....” helyett „.... 2,5 milliárd....” olvasandó.

Jöjjetek

Keresztyén havi lap.

Szellemi fórum.

Kiadja

az Admiraal de Ruyter Fonds

Szerkesztőbizottság:

iff. Kibédi Varga Sándor, Tóth Miklós,
Tüski István, Végh József.

Szerkesztőség:

Amsterdam, Keizersgracht 232, Hollandia
Minden cikkért szerzője felel.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Evi előfizetési díj: Anglia: 4,— sh., Ausztria: 15,— Sch., Belgium és Luxemburg: 25,— fr., Franciaország: 200,— fr., Hollandia: 2,— gld., Németország: 2,— DM., Svájc: 2,50 fr., Svédország: 3,— Kr.
Félévi előfizetési díj a fenti összegek fele.

A terjesztéssel és kiadással kapcsolatos kérdésekben kedves olvasóink szíveskedjenek egyelőre a legközelebbi magyar református lelkesi hivatalhoz fordulni.

Hollandiai kiadóhivatal:

Rijswijk (Z-H), Lindelaan 87 és Magyar
Lelkigondozói Iroda, Utrecht,
Achter St. Pieter 14.

Előfizetési díjak Hollandiában az Admiraal de Ruyter Fonds csekkszámlijára (316430, Utrecht) fizetendők.

Kérjük olvasóinkat, közöljék előfizetésüket levelezőlapon a kiadóhivattal is.